

کتاب و کتابخوانی: مسأله این است!

23 آبان 1402

امروز سی‌ویکمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران آغاز شد، اقدامی ارزشمند که از سال ۱۳۷۱ و در سالروز رحلت علامه طباطبایی با پیام رهبر معظم انقلاب، آغاز شد.

هرساله در این ایام موضوع کتاب و کتابخوانی را سر دست می‌گیریم، در جامعه مطرح می‌کنیم و به آن بها می‌دهیم. این اتفاقی مغتنم و مبارک است و قطعاً اثرگذار خواهد بود. البته مسأله کتاب و کتابخوانی، به این یک هفته ختم نخواهد شد؛ این هفته شروع داستان کتابخوانی است؛ ماجرای که باید در طول سال به آن شاخ و برگ دهیم و در هفته کتاب میوه‌هایش را بچینیم و از برکات آن به نیکی یاد کنیم.

اغراق نکرده‌ام اگر بگویم بسیاری از مسائل در جامعه و کشور ما با «خواندن» حل می‌شود؛ با مطالعه، نقاط تاریک، شفاف و روشن می‌شود. فضای مجازی، سینما، موسیقی، تئاتر و هنرها بسیار حائز اهمیت و ارزشمند است، باید بدانیم که کتاب حلال بسیاری از مسائل است، خیلی‌ها به موضوع کتابخوانی توجه می‌کنند. با این حال در جامعه ما کتابخوانی هنوز به یک دغدغه تبدیل نشده است و باید آن را به مسأله کشور تبدیل کنیم. وقتی کتاب به مسأله تبدیل شود، در تمام ساحت‌ها اعم از فیلم، موسیقی، تئاتر و... مورد توجه قرار می‌گیرد. برای این کار، تلاش کرده‌ایم موضوع اصلی «کتاب و کتابخوانی» در نهاد را با رویکردی متفاوت و به صورت جدی پیگیری کنیم. برجسته کردن فعالیت‌های کودک و نوجوان و اهمیت بیش از پیش دادن به این حوزه با توجه به اصلاح مسأله کتابخوانی از دوران کودکی، در دستورکار دولت قرار گرفت و اصلاحاتی در این مسیر انجام شد. راه‌اندازی کتابخانه‌های ویژه کودک یکی از این اتفاقات است که استمرار خواهد داشت.

طرحی که در «هفته کتاب» سال گذشته، بعد از یک کار کارشناسی مفصل و مهیا شدن زیرساخت در نهاد انجام شد، پویش دعوت به کتابخوانی بود؛ طرح‌های متعدد و متنوعی در طول سال‌های اخیر در قالب مسابقه کتابخوانی داشتیم اما اینکه حرکتی منظم، ساختارمند، منسجم و هدفمند و با رویکردهای متنوع و متفاوت و به منظور رسیدن به نقطه مشخصی در حوزه کتاب و کتابخوانی باشد، شاید نبوده یا

کمتر بوده است. طرحی را پیگیری کردیم که به پویش «کتاب دستت چیه؟!» تبدیل شد. این طرح از هفته کتاب شروع شد و استمرار آن را در طول یک سال داشتیم.

وقتی می‌توانیم مسأله کتاب و کتابخوانی را در کشور به سرمنزل مقصود و شرایط مطلوب و آنچه که مدنظر رهبر فرهیخته انقلاب اسلامی است برسانیم که در همه برنامه‌ریزی‌ها و نیازهایی که در جامعه مطرح می‌شود، مسأله کتاب به عنوان مسأله اساسی مطرح باشد. اگر کتاب و کتابخوانی در کشور رونق بگیرد ما امکان گفت‌وگوی بهتر با هم را خواهیم داشت و اگر کتاب و کتابخوانی در کشور فراگیر شود سواد اطلاعاتی‌مان بالا می‌رود و هر داده‌ای را نمی‌پذیریم. ریشه بسیاری از مشکلات و مسائلی که در کشور با آن دست به گریبان هستیم، پایین بودن سواد و دانش در این سطوح به خصوص سواد مطالعاتی است. خیلی از مسائل و مشکلاتی که امروز تبدیل به بحران می‌شود با اهتمام به مطالعه و بالا بردن سواد رسانه‌ای، سواد سیاسی و سواد عمومی برطرف می‌شود.

ما مسأله کتابخانه‌های عمومی و کتاب و کتابخوانی را بر مدار عدالت فرهنگی، که نه تنها شعار بلکه راهبرد جدی و عملی دولت مردمی است، پیش خواهیم برد. اهتمام ریاست محترم جمهوری و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به موضوع دسترسی آسان به کتاب بر اساس همین محور است و یک اقدام اساسی در این راه توسعه شبکه کتابخانه‌های سیار در کشور است که خدمت را نزد مردم می‌برد و فضای کتابخانه‌ای را متحول می‌سازد و حتماً به حول و قوه الهی اتفاقات مبارکی در این مسیر خواهد افتاد.

معتقدیم با تغییر نگاه به نقش کتابخانه‌های عمومی در جامعه امروز، درک از جایگاه کتابدار نیز اصلاح می‌شود و این موضوع پیگیری افزایش منزلت و بهبود معیشت این عزیزان را تسهیل می‌کند. کما اینکه در دو سال گذشته با این تغییر سطح اهمیت، برخی مسائل مزمن و زیرساختی کتابخانه‌های عمومی حل شده یا در حال حل است.

تلاش شده است این سخن از رهبر انقلاب که «اسلام پرچمدار کتابخوانی» است، محور طرح‌ها و فعالیت‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باشد؛ چون نیاز داریم موضوع کتابخوانی به مسأله جامعه در همه سطوح عمومی تبدیل شود؛ یعنی در مدارس، خانواده‌ها، هنرمندان، ورزشکاران، مسئولان، نخبگان و لایه‌های مختلف اجتماع و مردم این فضای کتابخوانی شکل بگیرد تا از کتاب‌هایی که خوانده‌اند، صحبت کنند.

هفته کتاب و بزرگداشت روز «کتاب، کتابخوانی و کتابدار» نقطه عطفی برای توجه عمیق، پیش‌برنده و امیدآفرین حول محور کتاب در جامعه است.

مهدی رمضانی

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور